

MÚLTMENTŐ

A HOSSZÚHETÉNYI HAGYOMÁNYŐRZŐ EGYESÜLET KIADVÁNYA 9.

Nyolcvan éve Kultúrház

A település központjában található kétszintes épületet ma is művelődési házként említik a helyben lakók, noha nem erre a célra épült és az idők során sok egyéb tevékenységet is befogadott. A küllemében impozáns, ám belső tereit tekintve jócskán felújításra, átalakításra szoruló építmény megérdemelné, hogy jelenlegi és tervezett funkcióit csinosabb,

esztétikusabb megjelenéssel láthassa el. A – némileg ellentmondásos – források szerint, az épületet 1923-ban kezdték el felhúzni, községi nagyfogadó céljára. További sorsáról *Bezerédy Győző Száz falu könyvesháza* sorozatban megjelent Hosszúhetény c. könyvében az alábbi érdekes információkat olvashatjuk: *(folytatás a 3. oldalon)*

MÚLTMENTŐ

“Aki megírja szülőföldje történetét, az nagyobb és értékesebb munkát végez, mintha egyetemes történelmet írna. A hűség a szülőföldhöz a legnagyobb erő a táj felemelésére.”

(Kanyar József)

Kedves Olvasó!

Egyesületünk kiadványának immár kilencedik számát nyújtjuk át, hogy eredeti céljaink szerint közkinccsé tegyük a birtokunkba kerülő, településünk múltját felidéző dokumentumokat, adatokat, visszaemlékezéseket.

Magam is élvezettel hallgatom, amikor családi körben előkerülnek régi történetek, Mama mesélni kezd a család már nem élő tagjairól, a Schellenberger kocsmá fénykoráról vagy a dömös-oldali szüretekről. Féltve őrzi a fotókat, iratokat, amelyek közül e kiadvány korábbi számaiban néhányat az olvasók is megismerhettek.

A népi zenekar tagjaként, majd vezetőjeként sok idős zenész ismerősöm, barátom volt ill. van, akikről kedves emlékeket őrzök. Mivel paraszzenész elődeink kotta nélkül játszottak, hiába keresnénk, kutatnánk régi “eredeti” népzenei kották után, de szerencsére a szakemberek felgyűjtötték, lejegyezték ezen értékeink jórészét. Helyi kiadványokban vagy kéziratokban Dallos Nándor, Várnai Ferenc, Kaszás János gyűjtései elérhetők. Hála a gyűjtő és zenész elődöknek hatalmas kincs van a birtokunkban, amelyet őriznünk kötelesség!

Zenésztársaimmal mi magunk is a “múltat mentjük”, amikor az együtttest kísérvé rákezdünk egy-egy régi hetényi vagy baranyai táncdallamra, amikor bálók, lakodalmak alkalmával előkerül a csárdás és a verbunk. Szerencsére a mai fiatalok szívesen táncolják!

Olvassák kiadványunkat szeretettel!

Keserű Árpád

Helytörténeti olvasókönyv

Minden hosszúhetényi család polcára ajánljuk kiadványunk édes testvérét, amelyet *Jakab Józsefné* szerkesztett. A *Múlt-ringató* című könyv bemutatója a település jubileumi ünnepségsorozatának rangos eseménye volt 2015 júniusában. A könyv megjelenését hatalmas gyűjtő, rendszerező munka előzte meg, melyért elismerés és köszönet illeti a szerkesztő-szerzőt.

A – műfaját tekintve – képes olvasókönyv helytörténeti szempontból sok érdekes, értékes adattal szolgál településünk múlt-jából. A könyvben olvashatunk még meséket, mondákat is, melyek lakóhelyünkhöz kötődnek. A történelmi, helytörténeti tanulmányok, visszaemlékezések, beszélgetések, családtörténeti dokumentumok a múltba és a régmúltba vezetnek vissza. Az idősebbekben nosztalgiát ébreszthet a könyv lapozgatása, a fiatalabb generációk pedig egy rejtélyes, letűnt kort ismerhetnek meg, ha kézbe veszik a kötetet. Az illusztrációkat *Marasi Ágnes* készítette.

E nagyszerű könyv hátsó borítóján a szerző versének sorai összecsengenek a Múltmentő törekvésével is:

*“Időmolnárunk munkálkodik, jogosan.
Emléket, múltat tör; zúz, porít szorgosan.*

*Ezen írások mentik még a menthetőt,
föltő, óvó szeretettel gondosan”*

Az 500 oldalas kötet kiadásához egyesületünk – sok más támogató mellett – anyagilag is hozzájárult. A könyvtárban kikölcsönözhető ill. 4600 Ft-ért megvásárolható.

P. J.

Mi is így gondoljak...

“Jóleső érzés tapasztalni, hogy napjainkban sokak számára fontos kulturális értékeink megismerése és megőrzése az utókor számára. A mi felelősségünk, hogy milyen örökséget hagyunk gyerekeinknek, unokáinknak, s övék a feladat, hogy továbbvigyék szellemi és tárgyi kultúránkat. A viselet nemzeti kultúránk egyik ékköve, legyünk rá büszkék és ne hagyjuk veszendőbe menni!”

(Bathó Edit etnográfus)

“A hagyomány mélyeséges mély kút: az emberi élet forrása. Az ember csak e kút vizével betöltekezve lehet azzá, amivé lennie kell.”

(Végh Attila író)

Tartalomból

Papp János:

Nyolcvan éve kultúrház.3.

Ignác Jánosné:

Erdők mélyéről jöttem.....4.

Dr. Mőd László:

Hosszúhetényi borok az országos mezőgazdasági és borászati kiállításokon. 6.

Müller Zsuzsa - Bocz György:

Újra él a Böröcz malom..... 8.

Kép-mutató.....12.

Mesélő papírok.....13.

Egyesületünk életéből.....14.

MÚLTMENTŐ

A HOSSZÚHETÉNYI HAGYOMÁNYŐRZŐ EGYESÜLET KIADVÁNYA

Székhelye:
7694 Hosszúhetény, Verseny u.9.
Telefon: 72/490-827
nepiegyuttes@hosszuheteny.hu

Szerkeszti az egyesület.
Felelős szerkesztő: Papp János
A címlapterv Marsai Ágnes munkája
Készült Pécssett, Molnár Csaba
nyomdájában
ISSN 2060-1824

Nyolcvan éve kultúrház

(folytatás a címlapról) “... a képviselő-testületi ülésen vitatták meg a kultúrház ügyét 1935-ben. Hosszúhetény közepén, a főút mentén állt a falu emeletes kocsmája, amely aránytalanul nagy volt a forgalomhoz viszonyítva, s ezért természetesen évről évre veszteséggel zárt.

Hosszúhetény

A “Nagy fogadó” egy korabeli képeslapon

A vendéglőt a harmincas években Wéber György bérelte. A taksa 2400 pengő volt. 1932-ben a bérlő arra kérte a testületet, hogy ezt a díjat a gyenge forgalomra való tekintettel 1400 forintra mérsékelje. A község ezt a kérést csak részben teljesítette, és 1900 forintra szállította le a bérlet díját, átmenetileg; mindössze egy évre. Wéber György helyzetén azonban ez nem segített, ezért 1933-ban újbóli mérséklést kért, amit azonban a testület elutasított. Mivel azonban látták, hogy ez a nagy ház nem üzemelhet nyereségesen, maga az épület is költséges renoválásra szorul, s ha évről évre engednek a mérséklési kérelmeknek, jelentős bevételről fosztanak meg magukat, nagy elhatározásra jutottak, az épület új funkcióban történő üzemeltetését kezdeményezték. A javaslatot Füredi József bíró terjesztette be a közgyűlésen, de gyaníthatóan a részletes javaslat elkészítése a neves igazgatótanító, Nemes János nevéhez fűződik.

A képviselő-testület jegyzőkönyvéből olvasható ki a minden tekintetben pozitív határozat indoklása: "A község képviselő-testülete megállapította, hogy a községi kocsmá egyemeletes épülete a hozzátartozó földszintes lakrészrel és bőséges melléképületekkel meghaladja egy gyenge forgalmú

korcsmához mért épületet, s így erre a célra továbbá célszerűtlen, annál is inkább, mert a mindenkori bérlő a nagyterjedésű épületből alig 1-2 helyiséget használ fel, míg a többi rész kihasználatlanul üres. Ezzel szemben a községben értékes kultúr szolgálattal végző társadalmi egyesületek és szövetkezetek megfelelő helyiség hiányában alig tengődnek s a kényszerű felosztás veszélyének vannak kitéve, de ezen kívül a csecsemő-védelem terén felbecsülhetetlen munkát végző Stefánia fiókintézet elhelyezése a községnek elsőrendű kötelessége, a tűzoltó szertár pedig az évről évre megismétlődő felhívások alapján most már elodázhatalanul kibővítenő. Minthogy az egyesületek befogadására és egyéb közhasznú intézmények elhelyezésére alkalmas épület létesítése a mai viszonyok mellett úgyszólván lehetetlen, viszont a községi kocsmá csekély átalakítással minderre nagyon alkalmasan felhasználható, a kérdés megoldására a legmegfelelőbb mód az, hogy az amúgy is csekély forgalmú kocsmát a község megszünteti és eddigi rendeltetése megváltoztatásával kultúrházzá alakítja át, és ezzel kapcsolatban az épületen szükséges javítási és tatarozási munkálatokat is egyben elvégezteti."

A határozat szerint a kultúrházban a Hangya Fogyasztási Szövetkezet, a Hosszúhetény és Vidéke Hitelszövetkezet, a Faluszövetség Fiókja, a Polgári Olvasókör, a MOVE Sportegyesület és a Leventeotthon, a Stefánia fiókintézet és Leányegyesület is helyet kapott. A szavazásnál tizenhárman szavaztak a javaslat mellett és heten ellene.

Az 1936. októberi közgyűlésen jelentik be: az egyesületek birtokba vették az egykori kocsmá épületét, a Kultúrházat. A jegyzőkönyvből ismerjük a testület akkori tagjainak nevét: 1936-ban ifj. Bocz György bíró, Dr. Czímber József körjegyző, ifj. Kis János, id. Kis János, Kiss György, Herceg Antal, Schnell János, Kovács Miklós, Német János, Fülöp János, Böröcz János, Schnellenberg József, Móricz György, Schmidt István, Varga István, Gyenis János, Nemes János, Ács Sándor, Radó Antal, Radó András, Szabó Sándor, Sáfrány György, Sáfrány István, Radó János, Szabó István, György István."

Az akkori döntés évtizedekre meghatározta Hosszúhetény kulturális-közösségi életét. A Kultúrház nagy pillanatok, közös elhatározások, vidám együttlétek, jelentős események színhelye volt az elmúlt nyolc évtizedben, a szükség viszont sokszor kényszerpályát jelölt ki számára. Mi minden működött a ház valamely helyiségében! Csak néhány felsorolás-szerűen: szolgálati lakás, MHSZ iroda, ifjúsági klub, videotéka, edzőterem, varroda, cukrászda, húsbolt, szociális bolt, rendőr körzeti megbízotti iroda, párthelyiség, roma klub, polgárvédelmi raktár stb.

A faluképileg is meghatározó épület ma a Nemes János Művelődési Központ egyik telephelye, amely – az üvegkiállításán kívül –, felújítás után méltó helyet ad majd a helytörténeti- és népviselet kiállításnak, további klubtermeknek és idegenforgalmi információs pontnak.

Tisztelt Olvasó! Bizonyára Önnek is van olyan élménye, amely a kultúrházhoz kötődik. A MÚLTMENTŐ szívesen közölné ezeket a visszaemlékezéseket! Írja meg, mesélje el, hogy még többet oszthassunk meg olvasóinkkal közös múltunkból!

Papp János

Ignác Jánosné:

Erdők mélyéből jöttem

(Az írás megjelent a Múltringató c. képes olvasókönyvben)

Orsós József /1928/ és Ignác Zsuzsanna /1931/ gyermekeként láttam meg a napvilágot 1947-ben. Gyerekkorom leginkább rögzült emléke a kunyhók sora Bárdosban. Ez egy erdő rész Köves-tető és Macskaluk között. A kunyhó alapterülete tán 6-8 négyzetméter lehetett, gerendáin a fejünk fölött nád, gyékény. A földön rongyok. ezeken éjszakázott, s jobb sorsról álmódott édesapám, édesanyám, s mi eszmélő gyerekeik. Ám volt dunyhánk! Édesanyám minden reggel kirakta szellőzni, este meg behozta. Álmát, vágyát a szépre, a tisztábbra, a jobbra mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy kunyhónk falát bemeszelte. Rongyba kötötte a meszet, vízbe mártotta, s úgy nyomta a gerendákra.

Édesanya és édesapa

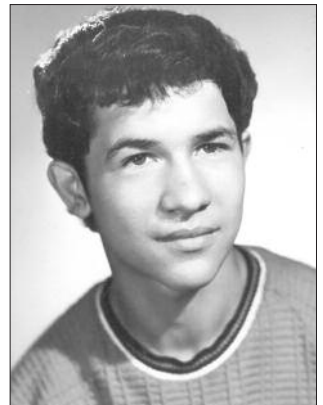
A régi beás cigányok kunyhói mindig az erdők mélyén voltak. Félték a csendőröktől. Mély maradt a félelem, ezért laktunk mi is a Bárdosban? Mi, apró gyerekek természetesen tartottuk, hogy az a mi otthonunk. Aztán továbbálltunk. Kossuth-, majd Béta-aknára költöztünk. Mindkét helyen kalákában épültek a cigánytelep kunyhói.

Rózsika

Zobáki iskolatársakkal, első sorban, jobb szélén

A négy testvér: Rozika, István, Sándor, József

Apám a bányában dolgozott, méghozzá jól dolgozott. Sokat nem beszélgetett velünk. Ám egyszer csak jött a papír, a gyerekeket be kell iskoláztatni. Akarsz menni? – kérdezte tőlem is apám. Nem! – válaszoltam. Persze az én csacska válaszom semmit nem nyomott a latban. Iskolás lettem. Először Zobák-pusztára jártam. A Pánczél-ház egyik szobája volt a tanterem, benne a teljes összevont alsó tagozat. Aztán a gesztenyési iskolába jártam.

Édesanyám más életre való vágya juttatott bennünket végül Hosszúheténybe, a Pizsák-sziget aprócska házába. Bizony jól jött Kecskés József akkori tanácstikár támogató segítsége. Hatezer forintért vettük meg a házat. A szomszédok nem igazán örültek nekünk. Négy gyerek, ráadásul cigányok! Mi lesz itt? Édesanyám intő szavát betartva jók voltunk. Igyekezünk nagyon, hogy elfogadjanak bennünket. Pár esztendő elteltével "bejáratosak" lettünk a szomszédokhoz. Mehetünk gyümölcsöt szedni, beszélgetni. Az iskolát illetően semmilyen felszerelése nem volt. Osztálytársaim adták össze, kinek milyen feleslege volt. Így lett füzetem, ceruzám, rádióm, tollam. Osztályfőnököm Frick Joli néni nagyon sokat segített nekem. Áldja Isten érte!

Esküvői pillanatkép 1968-ból

Középiskolai tanulmányaimat Pécsen a SZÖVOSZ Kossuth téri kereskedelmi iskolájában folytattam. Miklós Imre volt a gyakorlati oktatóm Hosszúhetényben. Az utolsó évet Tokajban fejeztem be. Én, Orsós Rozália, az erdő mélyi kis cigánylány kereskedelmi eladó lettem. Leendő párommal, Ignác Jánossal Pécsen, illetve Hetényben, a basagödri, zsidó temető melletti kis cigánytelepen ismerkedtem meg, ahová rokonlátogatóba jött. Ő az 500-as szakmunkásképzőben tanulta az autószerelő szakmát.

Tokaji tartózkodásom meg az ő katonai szolgálata alatt kitartóan leveleztünk. Szeretettel, s féltőn őrzöm mind a 356 levelet. Hatesztendei udvarlást követően, 25 szál fehér rózsza kíséretében megtörtént a lánykérés: "No, akkor feleségül veszek." A lakodalom Piskón, az ő szülőfalujában volt 1968 augusztusában. A szóbeli meghívás volt a szokás, de hívás nélkül is jött minden ismerős. A hetényiek biciklivel. A tsz-től hoztuk a sátrat, a falubeliek meg hozták a főzni, sütni valót. Ifjú házasként költöztünk albrétbe *Bagó Ágostonék* pálinkafőző mögötti, gyümölcsöskerti kis házába. Egy hokedli, egy lábos a hozzá tartozó fedővel, ez volt mindenünk.

Igyekezettel, erőfeszítéssel teli évek következtek. Negyven éven át dolgoztam a kereskedelemben /hosszúhetényi vasbolt, komlói mezőgazdasági bolt, pécsi ÁFÉSZ/, János meg az ÉPFU-nál, majd a komlói kőbányánál. A 70-es évek elején építkeztünk itt a Béke utcában, ahol most is élünk. János fiunk 1971-ben már "más világba" született. Neki és 1974-ben született öcsésének, Zoltánnak nem lesz maradandó gyerekkori emléke az erdő mélyi kunyhó. Elégedettek voltunk, ám meg-

Házuk előtt a gyerekekkel 1977-ben

próbáltatással teli évek következtek. Zoltán öthónapos korában skarlátos lett. A betegség nem múlt el nyomtalanul. Kórházhoz kötött lett az élete. Gyógyulásáért 16 éven át aggódtunk, küzdöttünk. Az örökös félelem, a remény és kétségbeesés váltakozása próbára tett bennünket. Talán ezért is különösen jó érzéssel töltött el, mikor előre köszöntek a falubeliek, fiatalok, idősök egyaránt. Az utóbbiak miatt restelkedtem is, de nem tudtam őket megelőzni. Természetesen ellenérzéssel, fenntartással is viselkedtek velünk szemben. Az emiatti keserűséget felülmúlta a többség megbecsülése. Önkormányzati képviselőként igyekeztem rászorgálni e megbecsülésre, tenni a faluért, a cigányok képviselőjeként meg népemért.

Napjainkban, hála Istennek, ismét elégedettek vagyunk. Zoltán meggyógyult. Győrben dolgozik az AUDI-nál, katonai főiskolát végzett bátyja pedig az EON-nál informatikus mérnökként. Van két imádni való unokánk. A nehéz időkben kapaszkodót jelentett számunkra a János bácsi /*Kaszás János*/ vezette Daloskör, melynek tagjaként "kiénekeltek" magunkból keserűségünket, gondunkat, bánatunkat.

Ha most az időskor küszöbén /hiszen lassan én is 70 leszek/ életünk tanulságát kellene megfogalmaznom, tán a következőket mondanám: Akarattal, kitartással sok mindenre képes az ember. Ám ahhoz, hogy élete megváltozzon, elsősorban saját magára van szüksége. Neki kell megküzdenie a világgal, a körülményekkel, tennie a jobb életért, az elfogadásért, a megbecsülésért. Köszönöm, hogy e küzdelemben méltó "küzdőtársra" találtam, hogy együtt képesek voltunk megvalósítani álmainkat. Csak remélni tudom, megérjük még unokáink révbe jutását, s ugyanabban a békességben, egyetértésben, szeretetben éljük visszalevő éveinket, melyben eddig is részünk volt!

Dr. Mód László:

Olaszrizling, csomorika

Hosszúhetényi borok az országos mezőgazdasági és borászati kiállításokon

A 19. század végén és a 20. század elején a Magyarországon megrendezett országos mezőgazdasági kiállításokon rendszeresen szerepeltek a hazai szőlő- és bortermeleők, akik gazdag fajta- és borválasztékot vonultattak fel. E jeles seregszemléken alkalmanként hosszúhetényi nedűk is feltűntek, amelyek minden bizonnyal olyan szőlősgazdától, szőlőbirtokosoktól származtak, akik fontosnak tartották a részvételt a megmérettetéseken. Feltételezhető, hogy a palackozás sem állt tőlük távol, mivel a borokat a kiállításokon különböző típusú üvegekben lehetett csak bemutatni. Mielőtt rátérnék a hosszúhetényi szőlőbirtokosok által felvonultatott választék ismertetésére és elemzésére, érdemes röviden összegeznünk a különböző típusú kimutatásokban illetve a Borászati Lapok hasábjain megjelent tudósítások felhasználásával a település szőlészeti-borászati viszonyaira vonatkozó legfontosabb ismérveket.

A *Keleti Károly* féle statisztika a falu határában 376 kat. hold és 471 négyszögöl szőlővel beültetett területet jelzett, amelyen 550 birtokos osztozott, akik 1873-ban 9208 akó fehér, 5053 akó vörösbort illetve 5447 akó sillert termeltek. Hosszúhetényt az 1880-as és az 1890-es években készült borvidéki besorolások az ún. Villány-pécsi termőtájhoz sorolták, amely 1879-ben mintegy 34 914 kat. hold kiterjedéssel bírt. 1887-ben a település határában is megjelent a filoxéra vagy szőlőgyökértetű, ami kipusztította az ültetvényeket, ahogyan arról az 1897-es országos mezőgazdasági statisztikában rögzített 491 kat. hold parlag vagy kiirtott szőlőültetvény utal a 2 kat. hold beültetéssel szemben. A településen a pécsi püspöki uradalom szőlőgazdaságot tartott fent, amely 1906-ban a Borászati Lapokban közzétett hirdetés útján próbált szekszárdi kadarka, olaszrizling, oportó és ezerjő szőlővesszőket beszerezni telepítés céljából.

Az 1885. évi budapesti kiállításon országos méretekben először szerepeltek a mezőgazdaság különböző ágait átfogó állami, kutatási, szakoktatási és kísérleti intézmények, amelyek között a Phylloxera Kísérleti Állomás is képviseltette magát. Alapítási céljának megfelelően elsősorban a szőlőgyökértetű elleni küzdelem jegyében állított ki, de az intézmény más kártevők és kórokozók elpusztítására alkalmas védekezési eljárásokat is igyekezett felvonultatni és népszerűsíteni. A kiállításon az 1882-ben alapított Országos Mintapince, az állami vincellér- és kertésziskolák is képviseltették magukat. A bor és egyéb szeszes italok csoportjában nemcsak egyéni termelők és forgalmazók, hanem nagy számban egyesületek is bemutatták termékeiket. A kiállításon a Baranya Megyei Gaz-

dasági Egylet gyűjteményes kollekciójában *Beierlen János* 1865. évi fehér bora illetve 1883-as olaszrizlingje is helyet kapott, a pécsi püspöki uradalom szőlőbirtokairól, köztük Hosszúhetényből. Fehér illetve vörösborokkal szerepelt.

Az 1896-os milleniumi ünnepségsorozatot követően Magyarországon rendszeressé váltak az országos mezőgazdasági kiállítások, amelyeken a szőlő- és a borágazat megjelenítése is hangsúlyos szerepet kapott. Az elsőt Szegeden szervezték meg 1899-ben, a második nagyszabású bemutatónak 1902-ben Pozsony biztosított helyszínt, a harmadik alkalom pedig Pécs városához kapcsolódott, ami ebben az időszakban a dél-dunántúli térség szőlő- és borgazdálkodásának az egyik legfontosabb központja volt. A kiállításon külső megjelenését tekintve is kitűnt a borászati csarnok, amelynek középső, kupolás tornyán egy hordón ülő Bacchus-figura utalt az épület funkciójára. A három bejárattal rendelkező építményben a borokat bemutató kiállítókon kívül különböző állami intézmények és a Borászati Lapok is képviseltették magukat, de nagy hangsúlyt kapott Baranya vármegye szőlészeti-borászati viszonyainak a megjelenítése is. Az érdeklődők villányi, siklósi illetve Pécs környéki szőlőtalajok mintáival is megismerkedhettek, amelyeket hatvan üvegben helyeztek el. A szervezők az ún. borkémiai csoportban a vármegye területén termelt, 65 különböző bor elemzési eredményeit tették közzé, amelyek kifejezetten erre az alkalomra készültek. A kiállításon *Kajdi Imre (Ignác ? – a szerk.)* hosszúhetényi molnár az 1906-os évjáratból csomorika, asztali fehér, chasselas, olaszrizling illetve siller borokkal szerepelt, amelyeknek a díjazásáról nem rendelkezünk információkkal.

1910-ben Szegeden a Homoki Szőlősgazdák Országos Egyesületének a megalakulása összekapcsolódott egy nagyszabású szőlészeti-borászati kiállítás megszervezésével, amelyen hegyvidéki birtokosok is bemutatkozhattak, ám nedűiket a zsűri külön kategóriában értékelte. A szervezők arra törekedtek, hogy egy-egy település szőlő- illetve bortermeleői együtt, egy csoportban jelenjenek meg. A kiállításon 300 szőlőbirtokos szerepelt, akik 560 borféléseget mutattak be, amelyeket a bíráló bizottság három napon keresztül minősített. A rendezvényen egyes becslések szerint 6000 látogató fordult meg, akik a korábban megszokott gyakorlattal szemben megköstölhették a borok egy részét. A zsűri bronzéremmel tüntette ki *Hajdu Aladár* Hosszúhetényből, aki a hegyi borok kategóriájában szerepelt, de arról nem rendelkezünk információval, hogy a nedű pontosan milyen szőlőfajtából vagy szőlőfajtákból készülhetett. *(Mivel helyi forrásokban nem találtunk Hajdu Aladár nevű gazdát, elképzelhető, hogy a szőlőbirtoka volt*

csak Hosszúhetény területén, és így nevezett hosszúhetényiként a versenyre. A helyben végzett kutatások alapján nagyobb a valószínűsége annak, hogy a "Hajdu Aladár" név – valamilyen elírás folytán – Kajdy Aladárt takarja, aki 1879-ben született és a jelölt időben élete teljében lévő módos molnár volt, nagy szőlőbirtokkal, mellé jó üzleti érzékkel és leleménnyel. A leszármazottak is megerősítik, hogy a nagypapának elismerten jó borai voltak. A lányunokák az egykori családi házban a bejárat falán díszes oklevelekre is emlékeznek kislány korukból, melyek sajnos az államosítás, zaklatás, sok költözés során elvesztek.)

Bejelentési ív

Országos Szőlő- és Borkiállítás Szegeden 1910.
szeptember 25, 26 és 27-én.

az 1910. évi szeptember hó 25, 26 és 27-én Szegeden
 tartandó Országos Szőlő- és Borkiállításra.

A kiállító neve és foglalkozása:

Lakása (vasutállomás, utolsó posta stb.)

I. A szőlőkiállításra küldök:

.....

A szükségeslendő terület:

II. A borkiállításra küldök:

.....

A szükségeslendő terüle:

III. A borkóstolásra küldök:

..... drb literes hordóban évbeli
 fajú bort borvidékről.

A bejelentett tárgyakat személyesen adom át és helyezem el.
 postán küldöm s kérem elhelyezni.

Bejelentő aláírása:

Figyelem a tulajdonra!

Nevezési lap 1910-ből a szegedi szőlészeti-borászati kiállításon.

A 19. század utolsó harmadától rendszeresen szervezett borászati kiállításokon alkalmanként a Villány-pécsi borvidék egyik jeles szőlőtermesztő településéről, Hosszúhetényből származó borok is feltűntek, ami korántsem lehetett általánosan elterjedt gyakorlat szemben a mai viszonyokkal, amikor szinte minden valamit magára adó, borára büszke szőlősgazda igyekszik megméretetni magát a különböző borversenyeken. A helyi szőlőbirtokosok a katalógusok és a sajtóbeszámolók szerint a korszakban újszerűnek számító fajborokat is készítettek, amelyeknek az alapját különböző szőlőfajták, így a napjainkban oly közkedvelt olaszrizling, az elsősorban csemegezőlőként számon tartott chasselas és a feledésbe merült csomorika képezte.

Kajdy Aladár (1879 – 1955) molnár, gazdálkodó, sikeres üzletember, akinek utolsó éveiben, méltatlanul, saját egykori virágzó gazdaságának füstös konyhájában kellett élnie, miközben házába két-három másik családot költöztettek.

Felhasznált források és irodalom:

Az 1907. évi pécsi kiállításon kiállított borok jegyzéke. Pécs, Pécsi Irodalmi és Könyvnyomdai Részvénytársaság, 1907.

Keleti Károly

1875 Magyarország szőlészeti statisztikája 1860-1873. Budapest, Magyar Királyi Központi Statisztikai Hivatal

Mód László

2011 Ilyen még nem volt. Szőlészeti-borászati kiállítások kiállítások Szegeden a 19-20. század fordulóján. A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Studia Ethnographica 7. 93-130.

Országos Magyar Kir. Statisztikai Hivatal

1897 A Magyar Korona országainak mezőgazdasági statisztikája. Budapest, Pesti Könyvnyomda-Részvény-Társaság

Kajdy család családfája

Követendő példa az értékmentésre

Újra él a Böröcz-malom

Szomorú, amikor a hajdan virágzó gazdálkodás, letűnt kor tárgyait, eszközeit, épületeit veszni látjuk. Az omladozó kastélyok, rogyadozó házak, gazdasági épületek legtöbbször bontásra ítéltetnek, mert túl költséges a felújításuk, vagy arra a célra már nem lennének alkalmasak, amelyre használták ill. már nem is létezik az-az életmód, amelyben használták őket. Az értékek mentésére, azonban vannak jó példák is. Ilyen a Dallos-Böröcz malom újjáéledése Almalmomb vendéglátó helyként.

Először Dallos Nándor: Hosszúhetényi malmok c. munkájából Bocz György családi visszaemlékezése segítségével felidézük a malom történetét, majd az Almalmomb májusi megnyitóján készült képekkel mutatjuk be, ahogy a mai tulajdonos nagy-nagy alázattal megőrizte a múltat, és a ma emberének igényei szerint új életet lehel a falak közé.

"A malom-épület ma az én lakóházam. Érdekes és értékes épület, hisz eredeti formáját megtartotta. Dallos Ferenc úkapám fiával együtt Dallos Józseffel üzemeltették. Később Dallos Edvárd néhai nagybátyám segített apjának, Dallos Józsefnek.

Kicsi, de jól menő malom lehetett, ezt mutatja a padláson ma is látható üstökfal és a szobák mennyezeti magasságának különbsége. Az eredeti malomépülethez egy, majd még egy szoba épült, mutatva a malom jövedelmezőségét.

Jó magyar szokás szerint apa és fia nem voltak jó viszonyban, sőt nagyanyám elmondása szerint – aki Edvárd húga volt – Edvárd váltókat írt alá apja nevében s így a malom, a ház árverésre került. Dédapám szegényében "világgá" ment! Sohasem került elő, s valószínűnek tartották, hogy a Fekete-vízbe ölte magát.

Dédanyám és akkor még lány nagyanyám ügyes és erős lelkű nők lehettek. Eladták gyönyörű házi szőtteseiket, selyem-bársony ünnepi szoknyaikat, kasmír keszkenőiket és minden eladható! Az adósságot kifizették, a malom megmaradt, de molnár nélkül, mert Edvárd új malmot építtetett Ormánd végén. Közben nagyanyám férjhez ment, de nem molnár, hanem gazdalegény Böröcz Józsefhez. (Az Akvi bej.: Berecz József, 1898.43.srsz.). Így lett az Edvárd után Böröcz-malom.

Hogy a malom üzemelhesen, vándor molnárokat fogadtak, akik felesben dolgoztak a malomban. Nagyanyámnak két lánya született. Az idősebb – Rozália – férjhez ment Szászvárra a híres Rózsa malomba. A fiatalabb lány – Katalin – az én édesanyám maradt otthon.

Az első világháborúba elvitték a molnárt is, de a malom azért folyamatosan üzemelt. Édesanyám ugyanis erős, ügyes lány volt. Ismerte a malmot, nem félt a sajtártól - zsákoktól és a háború végéig folyamatosan örölt, darált.

Így maradt rá a "Molnár Kati" név. Az idősebb emberek asszony korában is "Mónár Katinak" nevezték.

A sors azonban szembe nevetett a családdal; édesanyám nem molnárhoz, hanem a falu leggazdagabb legényéhez – apámhoz – Bocz Györgyhöz ment férjhez. A malom azonban nem sokáig maradt molnár nélkül. Az idősebb lány – nagynéném – hazajött Szászvárról és férjhez ment a vakcsai Édenhoffer nevű molnár család Antal nevű fiához. Így lett Édenhoffer malom.

Végre igazi molnár került a malomba. Éjjel-nappal üzemelt a malom. Azonnali kérésre is örölt. Árpagyöngyöt, búzadarát is készítettek. Ekkor élte a malom a virágkorát! Lekerültek a régi rácsos kis ablakok s az akkori divat szerint megfelelő "tükör-ablakok" kerültek a szobákra. Felújították az oszlopos feljáratot, a régi léckerítés helyett a ma is meglévő gyönyörű kovácsolt vaskerítés vette körül a házat, a malmot.

Nagybátyám sajnos fiatalon meghalt 1938-ban, s a malom ismét árván maradt. Nagynéném semmit sem értett a malomhoz, hiába volt molnár-feleség. A 3 holdas szőlőt művelte. Öreg vándor-molnárt, Kaiser Józsefet alkalmazta. De a malom csak vajúdott, alig-alig üzemelt.

Én Magyareregnyen voltam tanító. Nagynéném rám íratta a házat, a malmot, mivel gyermektelen volt, s így én költöztem feleségemmel az ősi malomba. A pedagógus munka mellett, – mert közben Hetényben is tanítottam, – magam is besegítettem a munkába. Feleségem viszont, mivel itthon volt a gyerekekkel, csaknem önállóan végezte a molnári munkákat; de csak a darálást.

A malomhoz két hold kert-gyümölcsös, 8-10 hold termőföld, 3 hold szőlő és a ház körül sok-sok melléképület, istálló, ól tartozott.

A család négy tagja gyermektelen volt. Nagyapám nem értett a malomhoz, parasztember volt. Reggel kocsiba fogta két lovát és nagyanyámmal, nagynénémmel dolgoztak a mezőn. Megtermelték a családnak szükséges búzát, amelyből cserelisztre is jutott; az árpát, ami elegendő volt az állatoknak, a kukorica a hízóknak. Megtermelt a család burgonya, zöldségféle szükséglete is. Máskor a szőlőben dolgoztak, és őszen a szüret után megtelt a két pince finom rizlinggel teli hordósorokkal. A bor elkelt a viktóriai (Hársastelep) Ponnert vendéglőben, vagy Komlón a Dorn-kocsmában, jókora bevétellel.

Anti bátyám mindig otthon tartózkodott, mert a malom éjjel-nappal duruzsolt - járt, s ha a garat véletlenül kiürült, riasztotta a garatcsengő, hogy feltöltse, mert a malom sohasem állhatott le. Míg a malom járt, nagybátyám a ház körül dolgozott. Kaszálta a kerteket, gyűjtötte, padlásra hordta az állatoknak való illatos szénát. Gondozta az állatokat, hisz az istállóban 3-4 tehén is volt és a malomi hulladéktól, szénától öntötték a tejet. A tejből egy rész a

A malomrészben – ahol a három szintet korabeli fából készült új lépcső köti össze – a szárazkerék ma is működőképes. A külső vízikerék sajnos elpusztult az idők során, de a malomárkot a kertben helyreállították, benne a vizet szivattyú keringeti. Az egyik malomkő is megmaradt az egykori konyhaajtó előtt. A malom alsó szintjéről nyíló pincét hangulatos kis borozóvá alakították át. Ezen a szinten működik a legmodernebb berendezésekkel felszerelt konyha is, melyet étellift köt össze a fenti étteremmel.

gyűjtőbe került, melyből jelentős összeg folyt be a családnak. A tej nagy részét elfogyasztották. Hosszú sorban álltak a tejesköcsögök és nagy öröm volt számomra, ha a fa köpülőben én verhettem a friss tejfelből a vaját, melyet nagybátyám hegyes késsel kicifrázott. A vaj napi étel volt, de bőven jutott a pécsi piacra is. Legboldogabb azonban akkor voltam, amikor az oltóval beoltott aludttejéből sajtot készítettünk. Kerek lyukacsos formákba öntöttük az aludt-tejet, a savó kifolyt és száradás után büszkén emeltük ki a szép sajtkarikákat. A "hóvirág sajthoz" hasonló zsíros sajt friss kenyérral nagyon jó volt és bőven jutott a piacra is.

Az ólban 6-8 göndörszörű mangalica hizott nem csak saját célra, hanem 3-4 eladásra is. Százával szaladgáltak a nagy kertben a kendermagos tyúkok. Halomban állt a tojás, melynek nagy része eladásra került, de naponta fogyasztottuk is. Az istállóban a tehének között nyulak szaporodtak a jászol alatt, gyakran jutott belőlük nyúlpecsenye.

Anti bátyám szerette a gyümölcsfákat; metszette, permetezte őket, a nagynéném hatalmas kosarakban vitte Pécsre az illatos körtéket, piros almákat.

Estefelé készült az ebéd-vacsora, mire a család hazaért; elkészült a daramorzsza, máskor a lisztmolnáros liszt-smarni, ősszel az óriási szilvágombócok.

Ilyen volt a jobb módú malomfarmok élete az elmúlt század első felében, melyet sajnos korlátozott az I., majd a II. Világháború."

A felső szinten a malom eredeti garatja is látható.

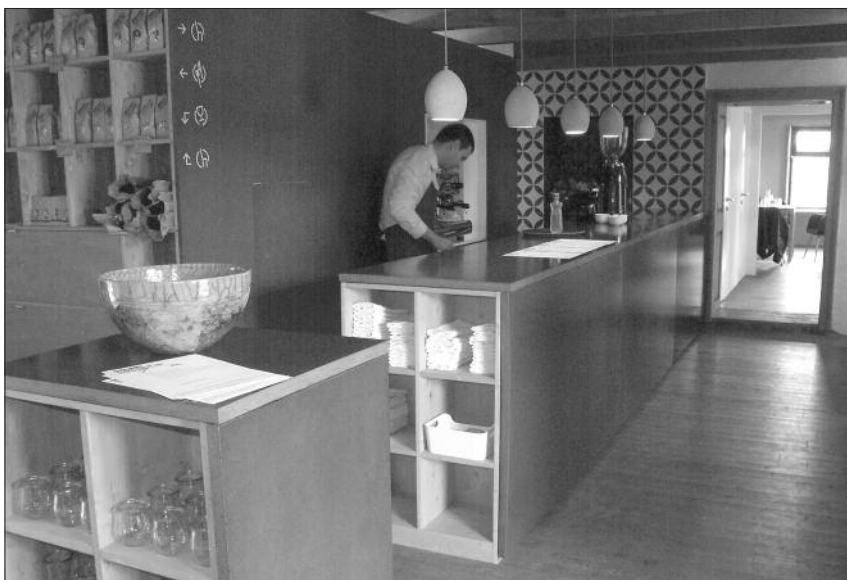
Az egykori vízimalmot, a hozzá tartozó melléképületekkel, Gyuri bácsi egyik unokája, *Ásványi Rita* vendéglátóhelyként álmotdta újjá, és a játékos Almalomb nevet adta neki.

"Almalomb nem pusztán egy hely. Almalomb az én helyem. A családomé. Egy régi történet, amit megőriztünk és továbbmesélünk. A múlt, a jelen és a jövő találkozóhelye. Almalomb az örökségem, egy vízimalom a 19. századból. A felújítás után immár egy malommúzeum és étterem otthona." – írja Rita a honlapjukon.

A malomházat a felújítás során szinte teljesen újjá kellett építeni, a tetőtérben – mely most kiállításoknak és egy kis irodának ad helyet –, egy fotókból készült nagy kerek lámpa bura meséli el az építkezés történetét.

Az épületek *Pelényi Margit* építész tervei alapján újultak meg, az udvar terasszá alakítása jórészt Rita saját elképzelése szerint történt – a lehető leghűségesebben az örökség szelleméhez, de modern, XXI. századi stílusban. Ajtókat, ablakokat, s amit csak lehetett megmentettek, viszont mindenütt a legmodernebb szerelvényeket és technikát alkalmazták. Különösen igaz ez a főlszinti tároló helyiségekből kialakított konyhára.

Ez a "megszüntette megőrzés" nagyon kellemes tereket hozott létre, ahol lépten-nyomon ránk köszön a múlt. A malomrészben látható a megmaradt gépezet, a 70 fős rendez-

vényteremmé alakított pajta-istálló falán ott a régi, nagy tükör, a mosdóban új funkciót kapott a jászol, a füstölőház tornácán – mely a baromfi ólak helye volt hajdan –, felfedezhetünk egy régi mérleget. A tornácról – mely előtt fiatal körtefák idézik Gyuri bácsi körtesövényét –, nyílik az étterem főbejárata. A lakás két szobájából, konyhájából és előszobájából alakították ki a ház recepcióját, mosdóját és a bárt. A ma klubszobának nevezett első szobában régi komód, zongora, a polcokon Gyuri bácsi könyvei emlékeznek a család történetére.

Az épületegyüttes egész felújítását a mértéktartás, a nemes anyagok, a natúr színek használata és a jó ízlés jellemzi.

Müller Zsuzsanna

Kép - mutató

Dr. Gábor Olivér régész, muzeológustól kaptuk a képeket, aki a Hetényi Hétfő Esték keretében a római világgazdaságokról tartott nagyon színes, érdekes előadást. A képek 1940-ben készültek a Somkerék dűlőben végzett ásatásokon, ahol Dombay János régész irányításával egy feltételezett római kori települést kezdtek el feltárni. Dombay írja, hogy egy nagy római villa falait keresték, "melynek alaprajza szemmel látható volt a búza-vetésben, mert a tornyok és falak mentén sokkal satnyábban nőtt a termés." A feltárás alapján, a szakemberek szerint a városi mintára épült vidéki házat (*villa urbana*) a 2. században kezdték építeni és a 4. században erősítették. A bejáratnál épült két hatszögletű tornyának maradványa egyedülálló Pannoniában. A munkák során egyértelművé tették az alaprajzot, geometrikus- és virágmintás falfestmény maradványokat, padlómozaikokat, faragott díszes párkánydarabokat, gipsztukkókat találtak, melyből korára, a benne élők minden-

napjaira tudtak következtetni. Az ásatások után visszatemették az épület maradványait. A ma már védett régészeti lelőhely jobb időkre vár.

A korabeli fotókon az ásatási munkákban részt vevők és a feltárt falak maradványai láthatók. Feltételez-

hető, hogy hosszúhetényi lakosok, helyi parasztemberek is közreműködtek segéderőként a munkálatokban, és talán a leszármazottak rendelkeznek ezzel kapcsolatos információkkal, amelyet megoszthatnánk a Múltmentő olvasóival!

Mesélő papírok

MAGYAR BOKRÉTA
SZÖVETSÉG
BUDAPEST
VIII. Szentkirályi ucca 49
TELEFON: 40-5-44

Budapest, 1934.....

Magy. 808

Czímber József jegyző urunk

Hosszúhetény

A Magyar Bokréta Szövetség igazgatósága készsége-
adja beleegyezését, hogy a Magyar Bokréta Szövetség.....
.....
..... bokrétaja megalakuljék.

Paulini Béla

MAGYAR BOKRÉTA SZÖVETSÉG

ELNÖK

Amikor egy korábbi Múltmen-
tőben közzétettük a Hetényi Gyön-
gyösbokréta alkuló ülésének jegyző-
könyvét, még nem volt birtokunkban a
fenti dokumentum. Az itt bemutatott
levélrészlet – Paulini Béla aláírásával
és a szövetség pecsétjével – a követ-
kezőkről értesíti hivatalosan Czímber

József jegyzőt: "A Magyar Bokréta
Szövetség igazgatósága készsége-
adja beleegyezését, hogy a Magyar
Bokréta Szövetség hosszúhetényi bok-
rétaja megalakuljék"

A lenti kézzel írt nyugtát 1935-ben
állították ki, a Hetényben rendezett
Bokréta-nap kapcsán. Szabó József a

Bokréta Egyesület pénztárából 2
Pengő 10 fillért vett fel "zászlóknak
Pécsváradról való szállítása fejében".
Vajon milyen zászlók lehettek?

Mindkét dokumentumot – sok
egyéb "bokrétás" anyaggal együtt –
Jakab Józsefné tagtársunk kapta Szé-
kesfehérvárról. Czímber József egyko-
ri hetényi jegyző unokája Neszmélyi
Péterné Faller Andrea rajta keresztül
bocsátotta egyesületünk és a Múltmen-
tő érdeklődő olvasóinak rendelkezé-
sére.

Ezúton is köszönjük a múltunkról
"mesélő papírokat"!

Nyugta.

2 P. 10 f., azaz Kellő pengő 10 fillér-
ről, mely összeg a Hosszúhetényi Bokréta
Egyesület pénztárából a bokréta ünnepre
szükségének Pécsváradról való szállítása
fejében, hogy felvettem, elismerem. —
Hetény, 1935. aug. 4.

Kifizethető:

Czímber
József

Szabó József

Kinek van még fotója, háború
előtti levele, nyugtája, gazdál-
kodással, földdel vagy hetényi
egyesületekkel kapcsolatos régi
irata? Ki őriz hetényi, kisújbanai,
püspökszentlászlói falurészletet
ábrázoló régi fotót, rajzot, képes-
lapot? Van-e még valakinek doku-
mentuma a régi mozizásról, a
sportéletről, a vendéglőről, mal-
mokról, a Kultúrházról?
Ossza meg velünk, hogy mi is
megoszthassuk olvasóinkkal!

Egyesületünk életéből 2015.

Az év a hagyományos báli szezonnal kezdődött. Januárban a gyerektáncosok két táncmulatság megnyitására is közreműködtek.

Februárban jelent meg a 2014-es Múltmentő c. kiadványunk, melyet szokás szerint az egyesület tagjai minden házhoz eljuttattak.

Február 27-én az Olvasókörrrel közösen könyvbemutatót szerveztünk, melyen két, együtteshez kötődő könyvet ismertettünk meg a szép számú érdeklődővel. *Császár Levente* meseíró és *Pál Rita* grafikus *A Bölcs Remete* című mesekönyvét az egyesület pályázati segítséggel jelentette meg. A másik könyv *Fügedi János* és *Varga Sándor* munkája, melyben Hosszúhetény táncéletét dolgozta fel a két szerző. A könyvek a könyvtárból kikölcsönözhetőek.

Március 20-án a kultúrházban tartottuk évi rendes közgyűlésünket.

A 34. Országos Táncbálatalálkozón a Muharay Szövetség gálaműsorában szerepelt zenekarunk *Keserű Árpád* vezetésével. A budapesti Papp László Sportaréna nagyszínpadán az I. világháború emlékére összeállított műsorban, a zengővárkonyi fűvósokkal együtt elevenítették fel a katonaelet zenei hagyományát. Másnap a Vásárhelyi teremben, a megyei szolótánc-fesztiválon eredményesen szereplő táncosok mutatkoztak be. Köztük a hetényi fiatalok is, akik megyénk néptánc-hagyományaiából adtak ízelítőt a közönségnek.

Együttesünket *Bertalan Éva* és *Radó Tihamér* képviselte április 25-én a Muharay Szövetség palócföldi továbbképzésén. A szakmai hétvége programja mellett a környék falvai polgármesteri konferenciát is rendeztek, melyre meghívták a hagyományörző együttesek településeinek polgármestereit is. A tanácskozáson *dr. Csörnyei László* is részt vett.

Utánpótlás zenekarunk, a Somkerék zenekar Hetinben vendégszerepelt az ottani falunapi rendezvényen.

Május 9-én a Muharay Szövetség Bagon rendezett találkozózt hagyományörző együttesek gyerekcsoportjainak. A rendezvény nem a színpadi bemutatóra helyezte a hangsúlyt hanem a vidám együttlétre, vetélkedésre, ismeretszerzésre. Gyerekcsoportunkat *Katonáné Günszt Andrea* kísérte, és

készítette fel a bagi táncos találkozóra.

Május 16-án együttesünk a települést és a tájházat képviselve Budapesten a Múzeumok Majálisán lépett fel a Nemzeti Múzeum kertjében.

Ugyanezen a napon rendezte a Muharay Népművészeti Szövetség Májusi tánc elnevezésű eseményét Százhalombattán. A 25 éves szövetség – melynek együttesünk is alapító tagja – ezen a napon gálaműsorral és ünnepi tisztújító közgyűléssel tisztelgett az évfordulónak. A tagedyüttesek egy-egy pár erejéig népviseletben vettek részt a rendezvényen. A hosszúhetényieket *Poór János* és *Poór Jánosné* képviselte. A tagság a leköszönt elnökségi tagok helyett újakat választott ill. további három évre bizalmat szavazott az országos elnökség eddigi tagjainak, köztük *Papp Jánosnak* együttesünk vezetőjének.

A múzeumok éjszakáján a gyerektáncosportból két pár képviselte Hosszúhetényt a pécsi Néprajzi Múzeumban megrendezett programon, melynek része volt *Balogh János-Günszt Andrea* *Tűzet viszek... Tánc-hagyományok és táncos népszokások a történelmi Baranyában c. könyvének bemutatója is.*

Az egregyi táncosok meghívására pünkösdkor részt vettünk az Egregyi lakodalmas elnevezésű eseményen.

Baranya kiváló táncosa díjat nyert ifjú szolótáncosaink meghívást kaptak Kaposcsra, a Művészetek Völgyébe, ahol a Muharay udvarban az ország legjobb hagyományörző szolótáncosai, a Fülöp Ferenc díjas táncosok között képviselheték falunkat.

Július 17-én Martonfára, az ottani falunapra hívták együttesünket, másnap *Kalányos János* volt tagunk esküvőjén táncoltunk.

A kisújbányai elszármazottak találkozóján – július 25-én – zenekar nélkül, gépzenere léptünk fel, utána *Tollár Szilviát*, volt táncosunkat kísértük az anyakönyvvezető elé.

Három koreográfiával mutatkoztunk be Pécsen a Déli Kapu Folklórfesztiválon augusztus 19-én. A Káptalan utcai szabadtéri színpadon francia, litván és erdélyi csoport társaságában adtunk színes műsort.

Augusztus 23-án tartottuk megemlékező rendezvényünket a Népviselet Napját. Az emléknappal egyrészt

Elnökség:

Bertalan Éva
Keserű Árpád
Molnár János
Poór Gabriella
Radó Tihamér
Varga Antalné

Elnök:

Papp János

Tagságunk:

Bagó Sára
Balogh Hanna
Bartalovics Zoltán
Bocz Orsolya
Csák Beatrix
Csák József
Csák Józsefné
dr. Csörnyei László
Dallos Jánosné
Dallos László
Dallos Vera
Erdei Benedek
Ferencz Tamás
Füzi Gyula
Gerencsér Mercédesz
Hollósi Béla
Jakab Józsefné
Konrad Balázs
Kruzsely Cecília
Kruzsely Gina
Kruzsely László
Kruzsely Lászlóné
Kruzsely Pálma
Lajos Liliána
László Emese
Lázár István
Lázárné Szabó Emese
Lázár Péter
Magyar Zsolt
Márton Istvánné
Miklós András
Miklós Bálint
Molnár Ferenc
Mühl Bertalan
Nagy Péter
Nagy Sándorné
Papp Ildikó
Pappné Pintér Ilona
Poór János
Poór Jánosné
Puxler Dénes
Radó Kata
Schätl Zsolt
Schumann Adél
S.Nagy András
Solymos Kristóf
Spáth Róbert
Spéth Ferenc
Varga Dóra
Zak Andrea
Zugfil Richárd

Délutáni csoportkép a Széchenyi téren a Déli Kapu Nemzetközi Folklor-fesztivál esti gálája előtt.

Fotó: Tóth László

tisztelegtünk elhunyt hagyományörző elődeink előtt, másrészt ezzel is szeretnénk ráirányítani a figyelmet a helyi népviselet értékeire. A szentmise után szokásosan táncra perdültek a népviseletben érkezők, majd közös fotón örökítettük meg az eseményt. A beöltözőtöket az egyesület tagjai a saját maguk készítette házirésszel vendégelték meg a tájház udvarán.

A Határon Túli Magyarok Fesztiváljának gáláját idén a Nagy Lajos Gimnázium dísztermében rendezték szeptember 12-én. Az esten házigazda együttesként szerepeltünk a Határon Túli Magyarorságot Alapítvány felkérésére. Ugyanezen a napon köszöntöttük *Poór Jánosné* kerek születésnapján.

A huszonöt éves Német Klub jubileumi műsorán német koreográfiaikkal lépett fel mind a gyerekcsoport, mind pedig a felnőtt együttes.

Hagyományörző egyesületünk szeptember 25-én két csapattal vett részt a Nagymányoki Réteshúzó Fesztiválon, melyet jótékonyági céllal rendeztek.

Népi Együttesünk, gyerektáncosaink október 11-én a Zsolnay Kulturális Negyedben szerepeltek a hosszúhetényi bemutatózó programban, más hetényi művészeti csoportokkal, előadókkal együtt.

Egyesületünk munkájának is elismerése, ha tagjainkat kitüntetik. Az októberi községi ünnepeken *Hosszúhetényért Kitüntető Díj*-ban részesült *Poór János* és *Poór Jánosné* a Hosszúhetényi Népi Együttesben

végzett 40 éves munkájáért és a település hagyományainak elhivatott ápolásáért.

Rangos esemény házigazdái voltunk november 6-7-én. A Muharay Népművészeti Szövetség Hosszúhetényben rendezte éves őszi országos továbbképzését. A képzés központja a Kövestető Vendégház volt, ahogy a távolról érkezők szállása is. Az ország minden részéről érkező (Bagtól-Szilig, Kalocsától-Varsányig) közel ötven résztvevő pénteken *Andrásfalvy Bertalan* előadását hallgatta és Hosszúhetény nevezetességeivel ismerkedett. Ezután *Szabó Zoltán* borász pince- és borbemutatót tartott. Az iskola ebédlőjében elfogyasztott vacsorát követően *Radó Tihamér* népviseletbemutatóját csodálhatták

meg a résztvevők, majd közös mulatság következett az iskolában.

Másnap a *Somkerék* zenekar zenés ébresztőjére ébredtek a továbbképzés résztvevői, reggeli után pedig hosszúhetényi táncokat tanított a *Kirch házaspár* Köves-tetőn. A délután első részében *Varga Sándor*, *Gunszt Andrea* és *Balogh János* tartott előadást hosszúhetényi és baranyai táncoktatás témakörében. A farszto program ezután Zengővárkonyban folytatódott, ahol a vendégek Várkony híres Tojás-múzeumát nézték meg, majd a helyi együttes vendégeként a gyerekcsoport műsorát. A vasárnap délelőtt záruló továbbképzés, a visszajelzések szerint nagyon hasznos és sikeres volt.

Decemberben téli népszokások elevenedtek meg a Tájházban egy betlehemes kiállítás kísérőprogramjaként. Együttesünk fiataljai a "kotyulást"

mutatták be a meghívott vendégeknek.

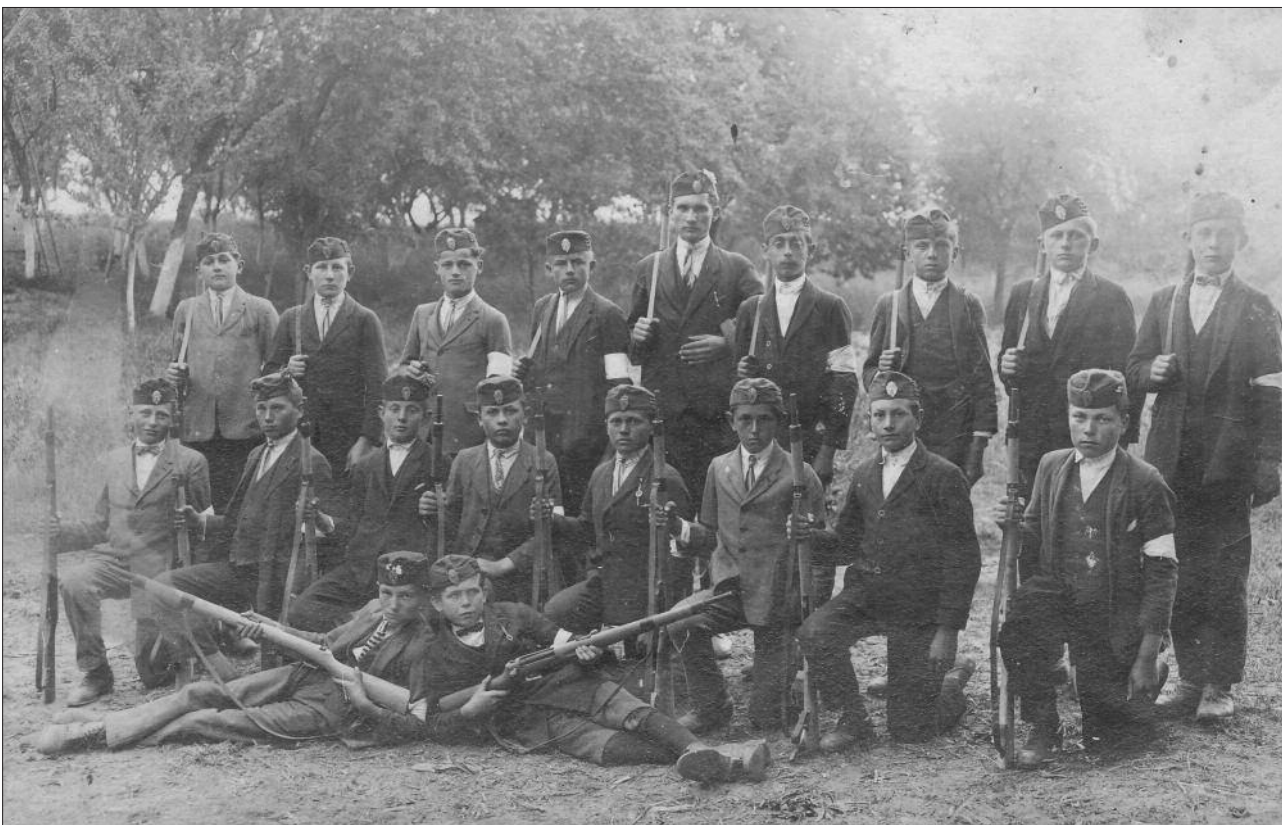
Karácsony előtt diótöréssel egybekötött beszélgető estet tartottunk a tájházban, december utolsó napján szilveszteri bállal búcsúztattuk el az óévet.

Egy százalék

Ezúton is köszönjük támogatóink segítségét, akik jövedelemadójuk egy százalékát egyesületünk javára ajánlották, ajánlják fel.

Kérjük, adóbevalláskor gondoljanak ránk idén is!
Adószámunk:

1 8 3 2 5 9 2 0 - 1 - 0 2

Bertalan Éva tagtársunk családi gyűjteményéből való a közel 90 éves fotó. Hosszúhetényi leventéket ábrázol. Jobb oldalán Éva nagypapája Barkó Sándor látható. A képhez két dátum kötődik: 1927. május 26. és június 12. Felismeri-e valaki még apját, nagypapját a korabeli fotón? Tud-e valamit a képről?

Tóth Katalintól kaptuk a fenti fotót, melyen édesanyja is látható. Zugfil Rolf egyesületünk ifjú tagja a nagymamáját Bencze Ferencnét faggatta a képről. Az elmondottak alapján, a postahivatal udvarán az új hivatal megnyitásakor készült képen az alábbi személyek láthatók: Kungl Józsefné, Wágner Györgyné, Szászfai Lajosné, Keresztúri Jánosné, Tóth Lászlóné, Gyenis Mátyásné, Zak Józsefné, Miklós Vilmosné, Vörös Istvánné, Fuchs Ferencné, Bencze Ferencné, Pavlekovics Andrásné, Kertész Sándor, Csák Istvánné, Gungl Antal, Simon István. Szívesen közölnénk postás történeteket is, itt a Múltmentőben!